

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

Capvt XIII. Laici an juris decimandi capaces sint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

ne tolli possunt, ut *inf. c. 17*, dicitur, ita & hæc quarta decimalis, d. *cap. De quarta*. Servatâ tamen moderatione in præscriptione hujus quartæ, quæ de

titulo æ immemoriali præscriptione eod. *cap. dicitur*, quæ & ad quartam decimalem pertrahitur.

CAPVT XIII.

Laici an juris decimandi capaces sint.

SUMMARI A.

1. Laicos juris decimandi incapaces esse.
2. Nec illud præscribere posse.
3. Nisi illud habeant ex privilegio S. Pont.
4. Laici conversi sunt capaces juris decimandis.
5. Item qui ante concilium Lateranense decimas in feudum receperunt.
6. Con. Lateranense quo tempore celebratum fuerit.
7. 8. Conciliatur & Prohibemus hoc iis. cum c. Cum Apostolica De his quæ sunt à Prælat.
9. Quid juris sit de iis, qui ignorantur possidere decimas in feudum ante Conc. Lateranense.
10. Præjudicium Capella Tolosana
11. Fructus decimarum laicis recte concedi & elocari ad modicum tempus.

L Laicos juris decimandi incapaces esse, probat textus apertus in *cap. Causam 7*, De præscriptionibus. Cujus verba hæc sunt: *Causam qua inter Regem Archid. & nobilem virum G. super decimis vertitur. & inf. Idcoque mandamus, quatenus causam debito fine decidat, non obstante præscriptione temporis, vel concessione ecclesiastica seculari ve persona, si idem G. eam opponere voluerit; quia cum laici decimas detinere non possint, eas nullâ valent præscribere ratione. Quippe hoc jus spirituale est, c. ult. De rerum permut ac proinde ejus possessio in laicum non cadit, argum. *cap. Sacrosancta 51, & cap. Messana 56, sup. De elect. Gloss. in d. cap. Causam, Panorm. & Butrius in c. Quamvis 17, h. t. De decimis*. Nam & hinc jus decimandi Sanctuarium Dei dicitur in *c. Adhac 15, eod.* Quod pertinet gravis illa comminatio Gregorii VII. in Conc. Lateranensi, *Decimas, iniquis, quas in usum pietatis concessas esse Canonica auctoritas demonstrat, à laicis possideri Apostolica auctoritate prohibemus. Sive enim ab Episcopis vel Regibus vel quibuslibet personis eas acceperint, sciant se sacrilegii crimen committere, & æterna damnationis periculum incurrere.* textus est *can. 1, & v. 9, 7*, ubi & subjecta annotatio nova tradit, hoc Concilium celebratum fuisse Romæ in Laterano anno Domini 1059. Sed & adicit*

hunc Canonem Gregorii VII. repetitum fuisse ab Innocentio II. in Concilio Romæ à se habito. Unde videant laici detentores decimarum, quo in periculo salutis versentur.

Igitur laici sunt incapaces juris decimandi, ita facientibus sacris Canonibus, à quibus hoc jus decimandi institutum est, in exhibitionem Clericorum, non laicorum. Cui quoque consequens est, laicos, si quod obtendunt jus decimandi, nullâ præscriptione etiam immemoriali se curi posse, propter defectum possessionis vel qualis, ut expressè constat ex *d. c. Causam, & ibi Gloss. Innoc. Hostiensis, Imola, Panorm. Bald. & alii*, innixi ratione ejusdem *c. Causam*, quod scilicet decimæ à laicis possideri non possint; ergo neque præscribi, cum necessaria sit possessio, sive quasi, ad inducendam præscriptionem, etiam immemorialem.

Cæterum cum nulla ferè sententia juris ita sit, perpetua, ut non aliquam exceptionem vel plures admittat, *l. Omnis definitio D. De R. t.* ideo dispiciamus, ane hujus quoque rei exceptiones dentur. Tres reperio, quæ huc accersendæ sunt. Prima est in laicis, qui jus decimandi beneficio summi Pontificis consecuti sunt. Nam & hujus rei licet spiritualis S. Pont. laicum capax facere potest, idque docet Panorm. in *d. c. Causam 3*, argumento ducto à jure eligendi Prælatum, quod similiter spirituale est, *d. c. Sacrosancta & d. c. Messana*, & tamen S. Pont. fidei auctoritate rectè communicatur laico, *can. Adrianus, & can. in Synodo dist. 63*. Sed melius quæ hoc rejicere in supremam summi Pontificis potestatem, quam habet in omnes Ecclesias, earumque bona, *cap. 2, in princ. De præb. in 6, can. 1, & 2, dist. 22*, Confirmat, quod statim subjiciam de decimis in Feudum concessis ante Conc. Lateranense. Neque res exemplo caret; nam refert Did. Covarr. *Præf. quasi cap. 33, num 2, vers. Tertio quoties*, Reges Hispaniæ Ferdinandum & Elisabetham decimas regni Granatensis à S. Pontifice obtinuisse, sed adjunctâ lege dotandi Ecclesias.

Ut hinc notandum sit, quòd et si privilegium & immemorialis præscriptio pari passu ambulant, hoc est, quòd per privilegium obtineri potest, idem possit & per immemorialem præscriptionem, *c. Super quibusdam § præterea De verb. signif. & l. Hoc jure § ductus D. De aqua quodid. & astrua*, id tamen non obtinere in decimis, aliisque juribus spiritualibus, quæ nullâ præscriptione, licet immemoriali, à laicis acquiri possunt, propter defectum possessionis, *d. c. Causam De præscript. & ibi notant Panorm. num. 3. & Felinus num. 2. quo loco & plures Dd. in eandem sententiam citat.* Diversum est in Clericis, qui cum decimarum aliorumque jurium spiritualium capaces sint, idcirco jus decimandi præscriptione non minus quàm privilegio rectè acquirunt, *c. Ad aures 6. sup. De præscript. & c. 1. eod. tit. in 6.*

4 Secunda exceptio est in laicis conversis, etiam si nullo clericali ordine insigniti sint, quales sunt Equites Melitenses, Hospitalarii & Teutonici ordinis. Nam hi cum propter religionem, quam profitentur, merè laici non sint, sed Monachis quodammodo connumerentur, propter eadem vota substantialia Ordinis sui, idcirco licitè quoque in jus decimandi admittuntur, *c. 3. inf. De privileg. & c. Quamvis 17. in verb. laico in saculo remanente. hic De decimis, arg. ducto à contrario sensu, prout notat ibid. Panorm.*

5 Tertia exceptio est in laicis, qui ante Conc. Lateranense decimas in feudum ab Ecclesiis receperunt: has etenim laici ex concessione ejusdem Concilii licitè possident, *c. Cum Apostolica 7. De his qua fiunt à Pral. & c. 2. § sanè De decim. lib. 6. Covarr. Var. resol. lib. 1. cap. 17. num. 5. vers. olim sanè.*

6 Sed inter Dd. controversum est, quo tempore fuerit hoc Concilium Lateranense celebratum. Hujus certe investigatio frustranea non est, propter laicos, qui cum nullum in decimis possunt obtinere titulum suæ possessionis, solent ad hoc Concil. Lateranense confugere. Sunt igitur qui variè hujus Concilii tempus subducunt; illud rejicientes vel in annum Domini 1179 vel in annum 1215. vel in 1129 vel in 1160. quos recenset Gilkenius scriptor diligentissimus, *tract. De usus cap. & præscript. p. 3. cap. 8. & num. 19.* Sed horum supputatio facile contemnitur. Verùm Dd. Covarr. *Variar. resolut. lib. 1. cap. 17. num. 5. vers. & dubio procul*, ex Historicis, aliisque commemorat hoc Concilium incidisse circa annum Domini millesimum centesimum septuagesimum nonum, &

restatur Guilielmus Tyrius Archiepiscopus *lib. 21. Belli sacri cap. 26.* qui & eidem Concilio interfuit. Fuit autem hoc Concilium generale Latinorum 300. Episcoporum, cum nonnullis Episcopis Orientalibus. Et quamvis ipse Tyrius in specie non meminerit harum decimarum, sicut nec aliorum actorum ejusdem Concilii: tamen necesse est Concilium hoc in id tempus incidisse, utpote sub Alexandro III. coactum, qui eâ ætate vixit. Sed ego postea in acta ejusdem Concilii diligentius inquirens reperi, ea extare in recenti editione Conciliorum tom. 3. parte altera à Severino Bino Clarissimo viro in lucem emissa, ubi & hoc Concil. utpote Universale & Oecumenicum refertur in annum Domini 1180. quod non abhorret à sententia Covarr. & Tytii: nisi quòd inscriptio Concilii certum annum designet, hi verò utantur verbis *ferè aut circiter annum Domini 1179.* Hujus Conc. Canones quàm plurimi extant in Decretalibus Gregorii IX. *ut in cap. 4. De præben. cap. 4. De excessib. Pralator. cap. 2. De privileg. cap. 6. cum seq. De elect. c. 1. De Schismat. cap. 5. De iudic. cap. 2. De usuris, cum similibus.*

7 Sed quòd ad præsens argumentum de decimis attinet, ex eodem quoque Concilio desumpta est Decretalis *in c. Prohibemus 19. h. t. De decimis & in cap. Cum Apostolica circa fin. De his qua fiunt à Pral.* ubi cum textus meminit Concilii Lateranensis, referendum est ad Canonem ejusdem Concilii, qui ita loquitur: *Ecclesias sanè & ascimas de manulicorum sine consensu Episcoporum tam illos quàm quoscumque alios religiosos recipere prohibemus.* Quem Canonem Innoc. III. in *d. cap. Cum Apostolica in fine*, intelligit de laicis, quibus ante hoc Concil. Lateranense decimæ in feudum perpetuò concessæ erant, ut, si eas in aliam Ecclesiam (quàm cui aliàs competebant) præsertim in religiosum locum resignarint, id rectè fecerint cum assensu Episcopi: non autem inviti coguntur eas laici resignare. Verba text. paulò post subiiciam. Et hinc profectum autumo, quòd passim dicitur, laicos decimas, quas jure feudi ante Concil. Lateranense acceperunt, licitè possidere, non tam ex permissione expressa ejusdem Concilii (quam nullam video in suis Canonibus) sed ex interpretatione Innoc. III. in *d. Cum Apostolica. Confer hic & c. 2. § sanè h. tit. in 6.*

8 Quare his non refragatur Decretalis *in d. c. Prohibemus*, quæ, ut dixi, & ex eodem Concilio desumpta est, *cap. 14. in fine*, quo dicitur laici detinere decimas cum animarum suarum periculo.

Verba hęc adscribamus: *Prohibemus, ne laici decimas cum animarum suarum periculo detinentes, in alios laicos possint aliquo modo transferre; si quis verò receperit & Ecclesia non reddiderit, Christiana sepultura privetur.* Quia hic textus, interprete Covarr. d. n. s. exaudiendus est, vel de decimis ante Concilium Lateranense nullo infeudationis titulo à laicis possit; vel de iis, qui quidem decimas jure feudi obtinent, sed debita obsequia non præstant Ecclesiis, à quibus eas in feudum recognoscunt.

At verò Panorm. in idem c. *Prohibemus*, existimat verba illa, cum animarum suarum periculo, accipi oportere de imminente periculo; quia timendum est, inquit, ne Deus provocetur: utpote cessante Ecclesiæ necessitate, ob quam in feudum laicis concessæ erant, c. *Cum cessante in pr. De appellat.* Et in confirmationem hujus suæ sententiæ adducit d. cap. *Cum Apostolica*, ubi Innoc. III. de laico his verbis censet: *Taliter respondemus, quòd monendus est laicus, qui decimam detinet, ut eam restituat Ecclesiæ, ad quam spectat; qui si foris induci negaverit, & eam diocesani consensu alteri Ecclesiæ assignaverit, præsertim religioso Conventus, constabit ipsa donatio perpetua firmitate subnixâ. Et paucis interjectis: Nam & in Later. Concilio est inhibitorium, ne qualibet religiosa persona Ecclesiis & decimas de manibus laicorum sine consensu Episcoporum recipiat, &c. Hoc autem de illis decimis intelligimus, quæ laicis in feudum perpetuo sunt concessæ.* Ita Innoc. III. qui per Concilium intelligit Lateranense, sub Alexandro III. celebratum, ut paulò antè meminimus.

Quare magis assentiendum puto Panorm. interpretationi; quòd scilicet laici decimas ante Concilium Lateranense in feudum receptas licite quidem possideant, sed non sine periculo animæ, utpote cessante Ecclesiæ necessitate, ob quam eas in feudum acceperunt. Unde & in eodem cap. *Cum Apostolica* monentur, non coguntur laici eas restituere. Monentur, inquam, ad avertendum malum, quod fortè illis intentat Deus, propter retentionem diuturniorem, cum decimæ sint & dicantur sanctuarium Dei, & tributum egentium animarum, cap. *Ad hac* 15, c. *Tua nobis* 26, hoc tit. Itaque hæc monitio majoris cautionis gratiâ fit.

Unde minimè probabile est, quòd existimat Archidiaconus. in cap. 2, num. 2, h. tit. in 6, cum nonnullis aliis, quos ibidem recitat, decimas illas ante Concilium Later. in feudum datas fuisse tantummodò ad vitam, quibus concessæ erant, non verò ad

hæredes pertinuisse, non obstante verbo *perpetuo*, in d. cap. *Cum Apostolica* c. cap. 2, §. *Sanè in fine* h. tit. in 6, Cum & illud perpetuum dicatur, quòd durat ad vitam alicujus, l. 1, D. *Pro socio*: atque idcirco putat rectè dici in d. c. *Prohibemus*, laicos cum animarum suarum periculo decimas detinentes, &c. non intelligendo primos investitos de decimis, sed hæredes sive successores eorum. Sed hanc interpretationem Joannes And. in d. c. 2, rectè refellit hæc potissimum ratione; quòd ob id immeritò Conc. Lateranense permittit decimarum translationem posse fieri in aliam Ecclesiam, quam in eam, cui aliàs jure feudi, defuncto vasallo, competeant.

Porrò hic quæstio est, Quid de illis decimis sentiendum sit, quas laicus quidem asserit se majoresque suos possedisse, sed ambigitur, an ante Concilium prædictum Lateranense? Sunt qui velint hanc laicum justè eas decimas possidere, dummodò probet possessionem tanti temporis, ut ejus initii memoria non extet. Joan. And. & Ant. de Butrio, & communiter alii, in d. c. *Cum Apostolica*, prout eos citat Alex. de Imola conf. 6, num. 5, lib. 1. Hostiensis contra in d. c. *Cum num. 10*, putat, tempus immemorabile non sufficere, sed necesse esse, ut laicus probet majores suos, à quibus causam habet, decimas jure feudi possedisse ante decretum Urbani II. vel saltem auctoritate summi Pontificis. Respicit Hostiensis ad cap. 1, *Episcopum vel Abbatem* lib. 1, *Feudor.* ubi hoc decretum Urbani recitatur; sed generale est de rebus Ecclesiæ non amplius concedendis in feudum; nihil ibi in specie de decimis: nisi fortè postea nova necessitas Ecclesiæ incidere, ut etiam coacta fuerit Ecclesiæ decimas laicis jure feudi concedere, & ita supervenerit hoc Conc. Lateranense, quòd speciatim à decimis prohibuit, ne & in posterum eæ in feudum darentur, antea verò datas rata haberentur.

Probat verò sententiam suam Hostiensis quinque rationibus: quarum prima est, Quòd Ecclesiæ fundatam habeat intentionem suam de jure communi; ergò obtinere debet, nisi è contrà possessor probet titulum, c. *Si diligenti* 17, *De prescript.* Altera est, Quia hic vertitur periculum animæ, ergò quòd tutius est, sequendum est, argum. c. *Luvemus* *De sponsalib.* c. *Illud* §. *licet inf. De clerico excommunicato.* Tertia, Quia talis possessio odiosa est, cum non cadat in laicum regulariter, cap. *Causam qua* *De prescript.* Quat-

Quarta, Quod summa ratio est, quæ pro religio-
ne facit, *l. Sunt persona 43. in fine D. De relig. & sum-*
ptib. funer. Quintam rationem uti infirmam con-
sultò omitto. Unde colligit, in dubio pro Eccle-
sia contra hunc laicum proauctiandum esse. Ego
hac in re solo hoc argumento uti solco, ex doctri-
na Bartoli in *l. 1. C. Srad. verus credit* quæ afferitur,
unumquemque probare oportere, quod est causa
intentionis suæ, sive sit actor sive reus, *per text. l. Si*
minorem 4. C. De in integ. restitut. cui convenit omnino
l. 1. C. De probationib. & l. 1. & l. 2. D. eod. ubi ita Pau-
lus J. C. Et incumbit probatio, qui dicit, non qui
negat. At qui allegat, se majoresque suos decimas
in feudum recepisse ante Concilium Lateranense,
eum sit fundamentum intentionis suæ, tum & fa-
cti quæstio, id probare tenetur. Neque enim ju-
vat immemoralis possessio sive detentio, quæ
nulla dari potest in laico: nisi tribus casibus, quos
ante hoc eod. Cap. recensuimus, quive ante omnia
doceri debent, *c. 2. De restit. spoliat. in 6.* Atque hu-
jus sententiæ quoque sunt, Joan. Monachus &
Archid. teste Panorm. in *d. c. Ciam Apostolicam. 12.*
De his que sunt à Prelat. licet Joan. Andr. existi-
met in hac re sufficere immemoriam possessionem
& famam, quod scilicet decimas ante Con-
cilium Lateranense jure feudi obtinuerit laicus;
cuius opinionem æquam esse censent Panorm. *d.*
num. 12. & Felin. *in d. c. Causam num. 3. De prescript.*
Alias enim, inquit, fieri posset, ut propter diffi-
cultatem probationis laicus priuaretur jure
suo.

Hæc igitur opinio Joan. Andr. duo simul exi-
git, & immemoriam præscriptioem & famam:
quamvis ne quidem famam requirere videantur
Butrius & Imola in *d. cap. Cum Apostolica & alii a-*
pu. Dd. Covarr. Variar. resolut. lib. 1. cap. 17. num. 5.
circa fin. existimantes ultra immemoriam tempus
non requiri famam, sed sufficere hoc tempus ad
probationem tituli, quod scilicet laicus decimas
jure feudi ante Concilium Lateranense acquisi-
verit. Quippe ex immemoriam præscriptione ti-
tulus præsumitur, *cap. 1. De prescript. in 6. & l. Hoc*
jure 5. ductus aqua D. De aqua quotid. & assiva. Neque
his repugnare, ajunt, quod laicus præscribere
non possit jus decimandi propter defectum pos-
sessionis; quia hæc species laicus non tam præscri-
ptione nititur, quam præsumptione tituli, quæ
exurgit ex lapsu temporis immemoralis, quod
videlicet ipse laicus majoresve ejus licitè, id est,
ante Concil. Lateranense, decimas feudi titulo
possederint.

Sed & hæc sententia si rectius inspicatur pla-
nè convenit cum opinione Joan. Andr. Nam ad
essentiam immemoralis præscriptionis est quod
& communis fama eam testetur, & de contrario
ulnulla extet memoria, *per text. in l. Si arbitror 28.*
in fine D. De probat. sicut supra Cap. 9. tilius expli-
cavimus. Et sanè hanc opinionem, quæ eadem est
cum priore, non difficile esset defendere propter
immemoriale tempus, quo alias præsumptio ti-
tuli induci censeretur, *d. c. 1. in fine De prescript. in 6.*
nisi expressum jus laico ad veraretur, quo statui-
tur & declaratur, laicum incapacem esse posses-
sionis juris decimandi: quod initio hujus Capituli
demonstravimus. Unde necessariò consequens
est, elidi hanc præsumptionem contra expressum
jus introductam, quo sicut possessio negatur in
laico, ita & præsumptio tituli, quæ ex hac imme-
moriali possessione oritur.

Extat quidem hæc de re præjudicium Capellæ 10
Tolosanæ inter Episcopum Caturicensem & no-
bilem quemdam; cujus antecessores cum deci-
mas ab immemoriam tempore, jure feudi possed-
issent, idque testaretur publica fama; decidit, ut
hic nobilis in idem feudum confirmaretur: sed
addit, propter scandalum, quod grave immin-
ebat, si feudum ab eo ablatum fuisset, tum & con-
servandæ pacis causa. Igitur sola præsumptio ti-
tuli ex immemoriam tempore non sufficiebat, ni-
si etiam & pacis studium, & scandali evitatio ac-
cessissent. Vide *decij. 439. Capella Tolos. & facit text.*
in can. 1. dist. 51. & quod tradit D. Thom. 2. 2. quest.
87 art. 1. in fine de decimis non petendis per ministros Ec-
clesiæ, ratione scandali.

Non tamen hic omittendum est, quod docet 11
Glos. in *c. Quamvis 17 hoc tit.* fructus decimarum
concedi posse laico ex causa, ad tempus vitæ suæ;
non autem jus ipsum decimandi, sed ut decimas
nomine & titulo Ecclesiæ percipiat. Quam sen-
tentiam Dd. ibi frequentior calculo admittunt,
teste Covarr. *d. cap. 17. num. 5.* Eadem Glos. *d. c.*
Quamvis vocat Panorm. *ibid. num. 4* quotidianam
& maximè notabilem, si tamen intervenerit Su-
terioris auctoritas.

Sed & fructus decimarum laicis elocari posse 12
extra controversiam est, *per cap. 2. De locat. & ibi*
tradunt Butr. Imola, Ananias, Panorm. dum modò
hæc locatio in modicum tempus contracta sit,
hoc est, ad decem annos non porrigatur, *cap. 1. De*
rebus Ecclesiæ non alienan. in Clement. & ibi Glos. & Pa-
norm. & Imola in d. cap. 2. Quod autem modicum
tempus ita accipiendum sit, facilè conicitur ex

cap. *Querelam ult. Ne Pralat. vices suas &c.* quo loco valet concessio Ecclesie, id est, obventionum Ecclesie pro annuo censu per septennium. Nisi quod hodie ex constitutione Pauli II. in cap. *unic. De reb. Ecclesie non alien in Extravag. communib. re-*

rum Ecclesiasticarum locatio & conductio contractata sit, ne triennium excedat. Intellige, ubi scilicet hæc constitutio excepta est, de quolâ Covarr. *Variar. resolut. lib. 2. cap. 6. & Navar. in can. Non liceat xii. quest. 2. num. 21.*

CAPUT XIV.

Utrum laicus de decimis jure feudi investitus ante Concil. Lateranense, possit alium laicum subfeudare? Et quid de feudo decimarum ad Ecclesiam reverso.

SUMMARIUM.

1. Feudum uni concessum alteri subfeudari potest.
2. & 4. An idem obtineat in feudo decimarum?
3. Feudum decimarum ad Ecclesiam reversum an rursum in feudum concedi possit?

EA feudi natura ordinaria est, ut uni concessum possit ab eodem subfeudari, id est, rursus in feudum alteri concedi, dummodò æquè idoneo & eadem lege detur, c. *un. §. 1. Qualiter olim poterat feud alienari. c. 1. §. similiter De lege Corradi, &c. Imperialem §. illud quoque De prohib. feudi alienat. per Frider. lib. 2. Feud.*

2. At quæstionis est, An idem sit in feudo decimarum concessio laico ante Concilium Lateranense de quo proximo Capite egimus? Quod putat Bernardus in c. *Prohibemus 19. in Gloss. V. laicos hoc tit.* dum tamen id fiat assentiente Episcopo. Nam videntur decimæ jam naturam feudi induisse. Sed contra rectius dicitur, per text. in cap. *Cum Apostolica 7. De his que sunt à Pralat. & in d. c. Prohibemus.* Utriusque Capituli textum superiore Cap. recitavimus, & ex communi interpretatione Dd tradit Panorm. in d. c. *Prohibemus, per eundem text.* dum is indistinctè prohibet decimas, id est, jus decimandi transferri in laicos. Apertius verò ex d. c. *Cum Apostolica* hæc sententia confirmatur, dum disertè loquitur de feudo decimarum, ut scilicet decimæ semel in feudum concessæ restituatur vel ipsi Ecclesie, ad quam aliàs de jure spectant, vel alteri Ecclesie sive religioso loco applicentur cum assensu Episcopi. Non igitur in feudum

alteri laico dari possunt. † Eiusdem quoque sententiæ, quòd ne quidem Episcopo approbante hujusmodi decimæ laico subfeudari possint, sunt Hostiensis, Joan. Andr. Henricus, Curtius & alii apud Did. Covarr. lib. 1. *Variar. resolut. cap. 17. num. 5. vers. præter hæc & illud.* Qui & idem obtinere videntur in hujusmodi feudo extincto, & ad Ecclesiam reverso; quod ex sententia d. cap. *Cum Apostolica* satis eruitur. De quo vide quæ fusiùs tradunt Imola in c. 2. num. 39. cum seq. *De feudis, & Jason. de feudis, tit. Quis feudum dare poss. num. 13.*

Unde factum est, quòd antè diximus, decimas in feudum concessas amisisse jus suum spirituale, & induisse naturam feudi sæcularis, ita quòd sine vitio deinceps in alium laicum transferri possint; ex illa juris regula, quæ res semel legitimè alienata deinceps rectè alienatur, l. *Pater 36. §. quindecim D. De legat. 3.* Nam his repugnant ea, quæ jam dicta sunt; ac proinde prædicta juris regula huc transferri non potest, impediente juris dispositione contrariâ, alleg. locis. Etenim jus illud decimandi, quod ex institutione sua spirituale est, tantummodò competens Clericis ob executionem divini officii, per hujusmodi concessionem feudi Clericis non adimitur, sed solum quoad utilitatem, id est, perceptionem fructuum, remanente proprietate apud Clericos; quod verba textus in d. c. *Cum Apostolica*, videntur satis subindicare, dum inquit, *quod monendus est laicus, qui decimam detinet, ut eam restituat Ecclesie, ad quam spectat.*